

รายงานวิจัยเชิงบูรณาการพันธกิจสัมพันธ์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น

เรื่อง

การบริหารจัดการขยะมูลฝอยอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่
เทศบาลตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว

คณะวิจัย

ดร.มนัส สายเสมา และคณะ

ภายใต้ชุดโครงการวิจัยและพัฒนาสร้างพลังร่วมในการพัฒนาเป็นเมืองน่าอยู่
ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงอย่างยั่งยืน
โครงการย่อยที่ 2 สร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมที่เหมาะสม
กับการพัฒนาเชิงพื้นที่

รายงานการวิจัยฉบับนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจาก
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
โดยผ่าน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) สำนัก 3
ปีงบประมาณ 2561

หัวข้อวิจัย   **การบริหารจัดการขยะมูลฝอยอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่เทศบาลตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว**

ชื่อผู้วิจัย	มนัส สายเสมา	หัวหน้าโครงการวิจัย
	พัฒนกร สอนไฉ	ผู้ร่วมวิจัย
	อมรรักษ์ สวนชุมพล	ผู้ร่วมวิจัย
	พรนภา เตียสุทธิกุล	ผู้ร่วมวิจัย
	ชาคริต ศรีทอง	ผู้ร่วมวิจัย
	รังสรรค์ สุคำภา	ผู้ร่วมวิจัย

หน่วยงาน   มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี
 ปีงบประมาณ   2561

บทคัดย่อ

งานวิจัยฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาแนวทางการบริหารท้องถิ่นอย่างมีส่วนร่วมของชุมชน ในกรณีการจัดการขยะมูลฝอยอย่างมีส่วนร่วมในพื้นที่เทศบาลตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว (2) เพื่อเกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างนักวิจัยและชุมชนท้องถิ่นในกระบวนการบริหารจัดการขยะมูลฝอยที่มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับบริบทด้านสภาพแวดล้อม ลักษณะทางเศรษฐกิจสังคม และ (3) เพื่อสร้างนักวิจัยท้องถิ่นที่มีคุณภาพและพัฒนาสมาชิกชุมชนท้องถิ่นให้สามารถเป็นนักวิจัย ซึ่งสามารถแก้ไขปัญหาของตนและชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ พบว่า การสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของประธานชุมชนหัวกุญแจ ชาวบ้านชุมชนหัวกุญแจ และนักวิจัยมีแนวคิดร่วมกันในการจัดตั้งกองทุนฌาปนกิจการจัดการขยะมูลฝอย และจัดทำธรรมนูญการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนเป็นอีกแนวทางหนึ่งในการบริหารจัดการขยะอย่างมีส่วนร่วมและยั่งยืน แนวคิดหมู่บ้านปลอดถังขยะ แนวคิดในการรวบรวมขยะอินทรีย์จากครัวเรือน หมักทำปุ๋ยอินทรีย์ที่ศาลากลางบ้านและแจกจ่ายให้ทุกครัวเรือนใช้แทนปุ๋ยเคมี รวมทั้งการทำน้ำหมักชีวภาพจากเศษอาหารในครัวเรือน (ขยะเปียก) ต่อไป

Research Title   **Participatory Solid Waste Management of Tha Kasem Municipality, Mueang Sa Kaeo District, Sa Kaeo Province**

Author   Manas Saisema
     Phannakorn Sornwai
     Amornrak Suanchoopol
     Pornapa Teasuthikul
     Chacrist Srithong
     Rangsan Sukhapha
Faculty   Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage
Year   2018

Abstract

The objectives of this research were to (1) study local community administration approach with participation in case of participatory solid waste management in Tha Kasem Municipality, Mueang Sa Kaeo District, Sa Kaeo Province (2) focus on learning process between researchers and local community in waste management process that was efficient and consistent with environmental context and socio-economic characteristics and (3) create quality local researchers and develop local community members to be researchers who can effectively solve their problems and communities from shared learning process of people in study area. It has been found that creating a learning process together by Huakunjae's chairman, local community members and researchers who participate to establish Cremation Fund's waste management and solid waste management's charter, the participatory solid waste Management and sustainable. They have the zero waste local community's concept and collect the next organic waste's concept from every families at local community hall and take the chemical fertilizer for every families and how to bioextract and biological fermentation from the garbage's families.

กิตติกรรมประกาศ

รายงานวิจัยเชิงบูรณาการพันธกิจสัมพันธ์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น เรื่อง การบริหารจัดการขยะมูลฝอยอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่เทศบาลตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ นายวิบูลสุข ตันจักรวรรานนท์ ปลัดเทศบาลตำบลท่าเกษม ที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูล รวมทั้งนักวิจัยในพื้นที่ นายคณัย จำจด ผู้นำชุมชนหัวกุญแจ อาสาสมัครประจำหมู่บ้าน และชาวบ้านที่เข้าร่วมให้ข้อมูลสภาพปัญหาในชุมชนของตนเอง ขอขอบคุณอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ โดยผ่าน สำนักงานกองทุนส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) สำนัก 3 ในประเด็น บริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม ภายใต้ชุดโครงการวิจัยและพัฒนาสร้างพลังร่วมในการพัฒนาเป็นเมืองน่าอยู่ ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงอย่างยั่งยืน โครงการย่อยที่ 2 สร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมที่เหมาะสมกับการพัฒนาเชิงพื้นที่

ขอขอบคุณ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี โดยสถาบันวิจัยและพัฒนา ที่มอบหมายให้คณะนักวิจัยได้มีส่วนร่วมในการทำวิจัยเชิงบูรณาการพันธกิจสัมพันธ์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นในครั้งนี้

มนัส สายเสมา และคณะ

25 มีนาคม 2562

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	2
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	3
กิตติกรรมประกาศ.....	4
สารบัญ.....	5
บทที่ 1 บทนำ.....	7
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	
1.3 กรอบแนวคิด	
1.4 ขอบเขตการวิจัย	
1.5 ผลที่คาดว่าจะได้รับ	
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ	
บทที่ 2 บริบทชุมชนท้องถิ่น.....	11
2.1 ข้อมูลทั่วไป	
2.2 ข้อมูล /บริบทชุมชน	
2.3 ทุน/ศักยภาพชุมชน	
2.4 ประเด็นบ่งชี้ สภาพปัญหาที่ควรได้รับการพัฒนา/แก้ไข	
2.5 แนวทางการพัฒนา / แก้ไข ด้วยกระบวนการวิจัย (ชุมชน)	
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	15
3.1 กลุ่มเป้าหมาย/ผู้ร่วมโครงการ	
3.2 แผนงานและวิธีการดำเนินการวิจัย	
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการสำรวจ เก็บรวบรวมข้อมูล	
3.4 การวิเคราะห์ประมวลผลข้อมูล และประเมินติดตามโครงการ	
บทที่ 4 ผลการวิจัยและอภิปรายผล	19
4.1 ผลการวิจัย	
4.2 ผลและการวิเคราะห์ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการทำงาน	
4.3 ปัญหาที่ได้รับการแก้ไข องค์กรความรู้ หรือนวัตกรรมที่เกิดขึ้น	
4.4 การถอดบทเรียน กระบวนการทำงาน และผลงาน ผ่าน “ฝึลือถอดบทเรียน”	
4.5 ประเมินตนเองจากผลการดำเนินงาน โดยใช้รูปแบบ CIPOO	

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปผลการดำเนินโครงการและข้อเสนอแนะ เพื่อนำสู่นโยบายสาธารณะ.....	32
5.1 สรุปผลการดำเนินโครงการ และข้อเสนอแนะในการดำเนินงานเพื่อ พัฒนางานวิจัยท้องถิ่นของพื้นที่ดำเนินการ	
5.2 ประเด็นที่สามารถพัฒนาสู่นโยบายสาธารณะ ระดับชุมชน /อบต./เทศบาล/ จังหวัด ในรูปแบบพันธกิจสัมพันธ์กับคู่ความร่วมมือ	
เอกสารอ้างอิง.....	35
ภาคผนวก.....	36
ภาคผนวก ก ประวัติย่อผู้วิจัย	
ภาคผนวก ข ภาพกิจกรรม	
ภาคผนวก ค แบบสอบถาม	

บทที่ 1 บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สระแก้วเป็นชุมชนที่มีความสำคัญแห่งหนึ่ง มีฐานะเป็นเมืองขึ้นของเมืองปราจีนบุรี (เมืองประจิมในสมัยโบราณ) ตั้งแต่ในสมัยอาณาจักรสุพรรณภูมิและอาณาจักรทวารวดี “สระแก้ว” เป็นชื่อที่มาจากชื่อสระน้ำโบราณซึ่งอยู่ในพื้นที่อำเภอเมืองสระแก้ว มีอยู่จำนวน 2 สระ ในสมัยกรุงธนบุรีราวปี พ.ศ. 2323 พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช (เมื่อครั้งทรงเป็นสมเด็จพระยามหากษัตริย์ศึก) เป็นแม่ทัพยกทัพไปตีกัมพูชา (เขมร) ได้แวะพักกองทัพที่บริเวณสระน้ำทั้งสองแห่งนี้ กองทัพได้อาศัยน้ำจากสระใช้สอยและได้ขนานนามสระทั้งสองว่า "สระแก้ว-สระขวัญ" และได้นำน้ำจากสระทั้งสองแห่งนี้ใช้ในการประกอบพิธีถือน้ำพิพัฒน์สัตยา โดยถือว่าเป็นน้ำบริสุทธิ์

ในอดีต “สระแก้ว” มีฐานะเป็นตำบลขึ้นอยู่ในการปกครองของอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดกบินทร์บุรี ซึ่งทางราชการได้ตั้งเป็นด่านสำหรับตรวจคนและสินค้าเข้า-ออก มีข้าราชการตำแหน่งนายกองทำหน้าที่เป็นนายด่าน จนถึงปี พ.ศ. 2452 ทางราชการจึงได้ยกฐานะขึ้นเป็นกิ่งอำเภอ ชื่อว่า กิ่งอำเภอสระแก้ว โดยใช้ชื่อสระน้ำเป็นชื่อกิ่งอำเภอ ขึ้นกับอำเภอกบินทร์บุรี ภายหลังจังหวัดกบินทร์บุรีถูกยุบ จึงถูกยุบรวมกับจังหวัดปราจีนบุรี (เมื่อวันที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2468) ต่อมาเมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม พ.ศ. 2501 ได้มีพระราชกฤษฎีกายกฐานะขึ้นเป็นอำเภอชื่อว่า อำเภอสระแก้ว ขึ้นอยู่ในการปกครองของจังหวัดปราจีนบุรี และในวันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2536 ได้รับการยกฐานะเป็นจังหวัด เป็นจังหวัดลำดับที่ 74 ของประเทศไทย

เมื่อประมาณ 800 ปีที่ผ่านมา เจ้าพระยาอภัยภูเบศร เจ้าเมืองปราจีนบุรีได้เดินทางมาตรวจราชการเยี่ยมหัวเมืองต่าง ๆ ในความรับผิดชอบและได้เดินทางมาถึงบริเวณทำนน้ำริมคลองยาง (ที่อยู่ในเขตพื้นที่ตำบลท่าเกษมปัจจุบัน) เห็นว่าบริเวณพื้นที่คลองยางมีน้ำท่าอุดมสมบูรณ์ จึงได้ชักชวนและเชิญชวนให้ผู้คนอพยพเข้ามาตั้งบ้านเรือน ทำมาหากิน และเรียกหมู่บ้านนี้ว่า บ้านท่าเกษม จนได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นตำบลท่าเกษม และยกระดับฐานะในรูปแบบการปกครองเป็นเทศบาลตำบลบางส่วน และอยู่ในการปกครององค์การบริหารส่วนตำบลท่าเกษมบางส่วน ในเขตท้องที่อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้วในปัจจุบัน

เทศบาลตำบลท่าเกษม (ทต.) อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว เดิมกระทรวงมหาดไทย ได้ประกาศจัดตั้งเป็นสุขาภิบาลท่าเกษม ต่อมาได้ยกฐานะเป็นเทศบาลตำบล เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2543 เทศบาลตำบลท่าเกษม แบ่งเขตการปกครองเป็นชุมชนย่อยรวม 5 ชุมชน มีประธานชุมชนและคณะกรรมการชุมชนฝ่ายต่าง ๆ ทำหน้าที่ตัวแทนชุมชน เพื่อประสานการทำงาน ประกอบด้วย 5 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนกรุงเกษม ชุมชนตลาดท่าเกษม ชุมชนวัดท่าเกษม ชุมชนเฉลิมพระเกียรติ และชุมชนหัวกุญแจ

นโยบายของผู้บริหารมหาวิทยาลัย ที่มีต่อการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ในเขตพื้นที่จังหวัดสระแก้ว สภามหาวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี ให้ความสำคัญกับการบูรณาการการเรียนการสอน กับการพัฒนาชุมชน ท้องถิ่นในเขตพื้นที่ให้บริการการศึกษา “มหาวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัด

สระแก้ว” โดยมีความมุ่งมั่นที่จะเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน ท้องถิ่น และการพัฒนาชุมชน ท้องถิ่นให้เป็นเมืองน่าอยู่ เพื่อให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์จังหวัดสระแก้ว ซึ่งจังหวัดสระแก้ว ได้กำหนด แผนยุทธศาสตร์สระแก้ว ในระยะ 5 ปี (ปี พ.ศ.2557-2561) ในการเป็นเมืองแห่งความสุข ภายใต้ “4 ดี วิถีพอเพียง ประกอบด้วย คนดี สุขภาพดี รายได้ดี สิ่งแวดล้อมดี” โดยมี มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ร่วมกับสำนักกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) สำนัก 3 จึงได้ร่วมกันดำเนินการโครงการวิจัยและพัฒนาสร้างพลังร่วมในการพัฒนาเป็นเมืองน่าอยู่ตามหลัก เศรษฐกิจพอเพียงอย่างยั่งยืนในพื้นที่จังหวัดสระแก้ว จำนวน 42 แห่ง เพื่อ 1) วิจัยและพัฒนาสร้างองค์ความรู้ในการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นโดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง 2) พัฒนาวัตถุกรรมการจัดการตนเอง จากกระบวนการวิจัย 3) พัฒนาศักยภาพบุคลากรของชุมชนท้องถิ่นในด้านการวิจัยและการนำผลการวิจัย ใช้ในกระบวนการพัฒนาสุขภาวะชุมชน โดยการดำเนินงานในรูปแบบไตรภาคี เพื่อการพัฒนาสร้างพลังร่วมในการพัฒนาเป็นเมืองน่าอยู่ ของจังหวัดสระแก้ว เพื่อเป็นแนวทางสู่การขยายผลสู่การเป็นข้อเสนอ นโยบายสาธารณะ ภายใต้ 4 ประเด็นหลัก คือ 1) การบริหารจัดการท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วม 2) เกษตรกรรมยั่งยืน 3) การเรียนรู้ของเด็กและเยาวชน 4) การดูแลสุขภาพชุมชนโดยชุมชน

จากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการและพัฒนาท้องถิ่น ประกอบด้วย นายกเทศมนตรี เจ้าหน้าที่เทศบาล และประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลท่าเกษม พบว่า ประชาชนมักประสบปัญหาขยะมูลฝอยมีปริมาณมาก ทำให้ประสบปัญหาในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย เทศบาลไม่สามารถกำจัดขยะให้หมดไปไม่มีสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยในพื้นที่ของตนเอง ต้องนำไปทิ้ง และกำจัดขยะมูลฝอยในจังหวัดอื่น ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความเดือดร้อนของประชาชนในเทศบาลตำบลท่าเกษมด้านปัญหาเรื่องการบริหารจัดการขยะมูลฝอยอันส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของชุมชน ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการบริหารจัดการขยะมูลฝอยอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่เทศบาลตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการขยะมูลฝอยอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่เทศบาล ตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว

1.2.2 เพื่อเกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างนักวิจัยและชุมชนท้องถิ่นในกระบวนการบริหารจัดการขยะมูลฝอยที่มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับบริบทด้านสภาพแวดล้อม ลักษณะทางเศรษฐกิจสังคม

1.2.3 เพื่อสร้างนักวิจัยท้องถิ่นที่มีคุณภาพและพัฒนาสมาชิกชุมชนท้องถิ่นให้สามารถเป็นนักวิจัย ซึ่งสามารถแก้ไขปัญหาของตนและชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

1.2 กรอบแนวคิด

1.4 ขอบเขตการวิจัย

- 1.4.1 ประชาชนในพื้นที่เทศบาลตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว
- 1.4.2 ผู้นำชุมชน
- 1.4.3 ประชาชน หรือชาวบ้าน
- 1.4.4 ผู้แทนจากหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในพื้นที่เทศบาลตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว
- 1.4.5 อาจารย์และนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

1.5 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ได้แนวทางการบริหารจัดการขยะมูลฝอยอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่เทศบาลตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว

1.5.2 ได้การเรียนรู้ร่วมกันระหว่างนักวิจัยและชุมชนท้องถิ่นในกระบวนการบริหารจัดการขยะมูลฝอยที่มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับบริบทด้านสภาพแวดล้อม ลักษณะทางเศรษฐกิจสังคม

1.5.3 ได้นักวิจัยท้องถิ่นที่มีคุณภาพและพัฒนาสมาชิกชุมชนท้องถิ่นให้สามารถเป็นนักวิจัย ซึ่งสามารถแก้ไขปัญหาของตนและชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ (ถ้ามี)

การมีจิตสำนึกในการจัดการขยะมูลฝอย หมายถึง ความรู้สึกและการเล็งเห็นความสำคัญกับการเข้ามามีส่วนร่วมในการลดปริมาณขยะมูลฝอย รู้จักคัดแยกประเภทขยะมูลฝอยก่อนทิ้งลงถังขยะ การใช้ซ้ำ และการนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่

การพัฒนาการบริหารจัดการขยะมูลฝอย หมายถึง แนวทางในการจัดการขยะมูลฝอยตามหลักวิชาการ ได้แก่ การประชาสัมพันธ์ การจัดกิจกรรมให้ความรู้ การรณรงค์ การสร้างเครือข่ายคัดแยกขยะ การเข้ามามีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอย รวมทั้งการลดปริมาณขยะมูลฝอย โดยมุ่งเน้นการลดปริมาณขยะมูลฝอยตั้งแต่แหล่งกำเนิด ก่อนนำไปกำจัด ณ สถานที่ที่กำหนดไว้

พฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย หมายถึง การกระทำหรือการปฏิบัติที่ประชาชนในชุมชนได้แสดงออกเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย โดยอาศัยความรู้ความเข้าใจที่ได้รับรู้และปฏิบัติจริง

การบริหารจัดการขยะมูลฝอย หมายถึง วิธีการบริหารจัดการ ขยะมูลฝอย ประกอบด้วย การปลูกฝังจิตสำนึกในการจัดการขยะมูลฝอย การพัฒนาการบริหารจัดการขยะมูลฝอย และพฤติกรรม การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการขยะมูลฝอย

การมีส่วนร่วม หมายถึง การให้ประชาชนเข้ามาเกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจ ดำเนินการ ร่วมรับผลประโยชน์ และประเมินผลของประชาชน เทศบาลตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ต่อการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่

พื้นที่ หมายถึง พื้นที่เทศบาลตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว

บทที่ 2 บริบทชุมชนท้องถิ่น

2.1 ข้อมูลทั่วไปของเทศบาลตำบลท่าเกษม

ที่ตั้ง

เทศบาลตำบลท่าเกษม (ทต.) อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว ตั้งอยู่ที่ทิศตะวันออกของจังหวัดสระแก้ว อยู่ห่างจากอำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอเมือง ประมาณ 13 กิโลเมตร ปัจจุบันตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ 2 ตำบลท่าเกษม อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว

อาณาเขต

ทิศเหนือ ติดต่อหมู่ที่ 9 บ้านห้วยกุญแจ ตำบลท่าเกษม อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว
 ทิศใต้ ติดต่อ หมู่ที่ 2 บ้านท่าเกษม ตำบลท่าเกษม อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว
 ทิศตะวันออก ติดต่ออำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว
 ทิศตะวันตก ติดต่อ กรมทหารราบที่ 12 รักษาพระองค์

เขตการปกครอง

เทศบาลตำบลท่าเกษม (ทต.) อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว แบ่งเขตการปกครองเป็นชุมชนย่อยรวม 5 ชุมชน มีประธานชุมชนและคณะกรรมการชุมชนฝ่ายต่าง ๆ ทำหน้าที่ตัวแทนชุมชนเพื่อประสานการทำงาน ประกอบด้วย 5 ชุมชน ได้แก่

- ชุมชนย่อยที่ 1 ชุมชนกรุงเกษม
- ชุมชนย่อยที่ 2 ชุมชนตลาดท่าเกษม
- ชุมชนย่อยที่ 3 ชุมชนวัดท่าเกษม
- ชุมชนย่อยที่ 4 ชุมชนเฉลิมพระเกียรติ
- ชุมชนย่อยที่ 5 ชุมชนห้วยกุญแจ

ภูมิประเทศ

พื้นที่ส่วนใหญ่ เป็นที่ราบลุ่ม ฝืนดินอุดมสมบูรณ์พอสมควร เหมาะแก่การเกษตรกรรม ทำไร่นาสวนผสม มีแหล่งน้ำตามธรรมชาติ

ภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิอากาศ เป็นแบบฝนเมืองร้อนเฉพาะฤดูกาล(Tropical savanna Climate) แบ่งออกเป็น 3 ฤดู

- ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์-เดือนพฤษภาคม
- ฤดูฝนเริ่มตั้งแต่เดือนมิถุนายน- เดือนกันยายน

- ฤดูหนาวเริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน-เดือนกุมภาพันธ์ อากาศจะเย็นสบายและมีหมอกในตอนเช้า

2.2 ข้อมูล /บริบทชุมชน

สถานศึกษา

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1 แห่ง
โรงเรียนท่าเกษมพิทยา
โรงเรียนไฮเทคเทคโนโลยี
โรงเรียนบ้านท่าเกษม
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ศูนย์สระแก้ว

สถาบันทางศาสนา

มีวัด 2 แห่ง คือ วัดท่าเกษม ลัดหัวกุญแจ

สาธารณูปโภค

จำนวนครัวเรือนที่มีไฟฟ้าใช้	872 ครัวเรือน
จำนวนบ้านที่มีโทรศัพท์	47 หลังคาเรือน

การเดินทาง

1. โดยทางเครื่องบิน ลงที่สนามบินของกองทัพอากาศ 206 ซึ่งจัดให้เป็นสนามบินพาณิชย์ เรียกว่าสนามบิน 206 อำเภอวัฒนานคร และโดยสารโดยรถยนต์ถึงเขตพื้นที่ตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จ.สระแก้ว ระยะทาง 15 กิโลเมตร

2. โดยทางรถยนต์ อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร ประมาณ 270 กิโลเมตร สามารถเดินทางติดต่อถึง พื้นที่ชายแดนไทย - กัมพูชา ด้านอำเภออรัญประเทศ อำเภอตาพระยา อำเภอคลองหาด และกิ่งอำเภอโคกสูง จังหวัดสระแก้ว และจังหวัดบุรีรัมย์

3. โดยทางรถไฟ สายภาคตะวันออก จากหัวลำโพง ถึงสถานีรถไฟบ้านท่าเกษมระยะทาง 265 กม. และถึงชายแดนไทย อ.อรัญประเทศระยะทางยาว 175 กม.

ผลิตภัณฑ์

ขนมจีน และยาอบสมุนไพร

หน่วยธุรกิจ

สถานีบริการน้ำมัน 1 แห่ง
โรงสีข้าว 4 แห่ง
ร้านซ่อมรถ 5 แห่ง

โรงงานอุตสาหกรรม 2 แห่ง

2.3 ทุน/ศักยภาพชุมชน พื้นที่เทศบาลตำบลท่าเกษม (ทต.) อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว

สถานที่สำคัญ

- ศูนย์ราชการจังหวัดสระแก้ว
- ศาลหลักเมืองจังหวัดสระแก้ว
- ค่ายทหารไฟรีระย่อเดช
- จังหวัดทหารบกจังหวัดสระแก้ว
- ศาลจังหวัดสระแก้ว
- กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดสระแก้ว
- มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ศูนย์สระแก้ว

2.4 ประเด็นบ่งชี้ สภาพปัญหาที่ควรได้รับการพัฒนา/แก้ไข

2.5 แนวทางการพัฒนา / แก้ไข ด้วยกระบวนการวิจัย (ชุมชน)

โดยมีเป้าหมายทางการพัฒนา แก้ไขปัญหาที่พบ ดังนี้

1. เกิดองค์ความรู้จากการวิจัยและพัฒนาในการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่นโดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง ที่ผ่านการเรียนรู้ร่วมกันของคนในชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
2. เกิดนวัตกรรมในการจัดการตนเอง (ประเด็นหรือพื้นที่) อันเป็นผลจากกระบวนการวิจัยและพัฒนาโดยใช้พื้นที่เป็นฐานที่มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นกลไกขับเคลื่อน
3. เกิดเครือข่ายนักวิชาการ ที่หนุนเสริมการทำงานวิชาการและการจัดการความรู้ของพื้นที่

4. จัดทำคู่มือแนวทางการดำเนินงานเฉพาะเรื่องและภาคีสันับสนุน และ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ สำหรับพื้นที่ ฌบับย่อ
5. เกิดหลักสูตรการพัฒนาศักยภาพนักวิจัยเชิงพื้นที่และการจัดการความรู้ จำนวนไม่น้อยกว่า 1 หลักสูตร
6. เกิดบุคลากรในชุมชนท้องถิ่นที่มีขีดความสามารถด้านการวิจัยและพัฒนา ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลและจัดการความรู้เพื่อการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น จำนวนไม่น้อยกว่า 1 คนต่อแห่ง
7. ผลงานที่ได้สามารถพัฒนาเป็นนวัตกรรมการจัดการตนเองจากกระบวนการวิจัยและผลการวิจัยที่สามารถนำไปประยุกต์นำใช้ได้อย่างกว้างขวาง นำไปสู่นโยบายสาธารณะของพื้นที่/จังหวัด
8. มีกระบวนการร่วมพัฒนาศักยภาพบุคลากรของชุมชนท้องถิ่นในด้านการวิจัยและการนำผลการวิจัยใช้ในกระบวนการพัฒนาสู่ภาวะชุมชน
9. มีนักศึกษาเข้ามีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัย
10. เผยแพร่ผลงานที่แล้วเสร็จ อย่างน้อย 1 งานของแต่ละโครงการ/ กิจกรรม และต้องเข้าร่วมในการนำเสนอผลงาน ในการประชุมวิชาการระดับชาติ กลุ่มศรีอยุธยา ปี 61 ในหัวข้อ “วไลยอลงกรณ์กับพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน จังหวัดสระแก้ว” ซึ่งมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี เป็นเจ้าภาพ

3.2.2 วิธีการดำเนินการวิจัย

ลำดับ	วิธีดำเนินการ	ช่วงเวลา
1	ประชุมวางแผนและมอบหมายงาน	ก.พ.2561
2	ลงพื้นที่ สํารวจเก็บข้อมูลศึกษาบริบทเชิงพื้นที่ในการดำเนินงานและการพัฒนาการสร้างเครือข่ายโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยพื้นที่เทศบาลตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว	มี.ค.2561
3	สร้างกลุ่มคณะกรรมการทำงานโดยชุมชนและการร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสร้างร่างแผนการดำเนินงานร่วมกัน	มี.ค.2561
4	สร้างการรับรู้และกำหนดแผนการดำเนินงาน โดยกลุ่มคณะกรรมการของชุมชนนำเสนอร่างข้อตกลงในการทำงานร่วมกัน	เม.ย.2561
5	ให้ความรู้กับชุมชนโดยวิทยากรหรือผู้มีความรู้	เม.ย.2561
6	ประชุมกลุ่ม (Focus Group) ของกลุ่มผู้นำชุมชน เพื่อการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย	เม.ย.2561
7	สังเคราะห์องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาจากวิทยากรหรือผู้ให้ความรู้และผลที่ได้จากการประชุมกลุ่มของกลุ่มผู้นำชุมชน เพื่อการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย	พ.ค.-ส.ค.2561
8	ติดตาม สํารวจ ประเมินผลการดำเนินกิจกรรม ตามตัวชี้วัด	ส.ค.2561
9	ประชุม สรุปงานจัดทำรูปเล่ม และเผยแพร่ข้อมูล	ส.ค.2561

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการสำรวจ เก็บรวบรวมข้อมูล

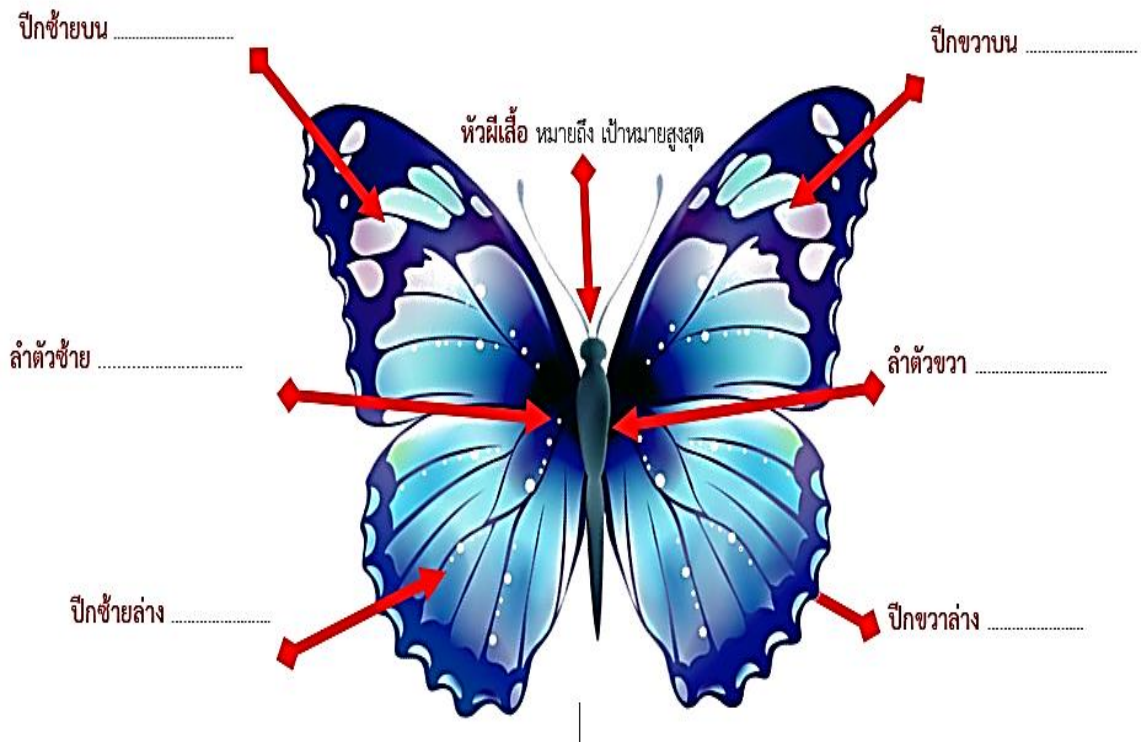
3.3.1 เครื่องมือประเมินผลการดำเนินงาน ประกอบด้วย แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ สัมภาษณ์เชิงลึก /สะท้อนความรู้สึกรับรู้การเปลี่ยนแปลง

3.3.2 เครื่องมือการถอดบทเรียน ฝึลือถอดบทเรียนกระบวนการ ตัวแบบการถอดบทเรียน “ฝึลือถอดบทเรียนกระบวนการ” เพื่อปรับใช้ได้ทุกขั้นตอนการทำงานในพื้นที่ โดยให้ชุมชนและทีมวิจัยทั้งฝ่ายภาควิชาการและพื้นที่ ร่วมกันคิด และพัฒนาระหว่างการดำเนินงานร่วมกันในแต่ละขั้น

ผีเสื้อถอดบทเรียน

การขับเคลื่อนมหาวิทยาลัยสู่ความร่วมมือชุมชนท้องถิ่นบนฐานงานวิจัยเชิงพื้นที่

แผนภาพ 2 ผีเสื้อถอดบทเรียน

3.3.2.1 ผีเสื้อถอดบทเรียนรายโครงการ ประกอบด้วยรายละเอียด แต่ละส่วน ดังนี้

- 1) หัวผีเสื้อ หมายถึง เป้าหมายสูงสุดของโครงการ
- 2) ปีกซ้ายบน หมายถึง ระบบบริหารงานวิจัยก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงอะไรบ้าง หลังจากที่ชุมชนและทีมวิจัยและพื้นที่เทศบาลร่วมกันคิด และวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่กับโครงการงาน สสส.
- 3) ลำตัวซ้าย หมายถึง ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสาธารณะ
- 4) ปีกซ้ายล่าง หมายถึง กระบวนการในการทำงานวิจัยที่ใช้ในการทำงานของโครงการ (ในลักษณะ สร้างคน สร้างงาน สร้างเครือข่าย แบบบูรณาการพันธกิจสัมพันธ์กับชุมชน และภาคี)
- 5) ปีกขวาบน หมายถึง ผลการเปลี่ยนแปลง จากการสร้างคน สร้างงาน สร้างเครือข่าย ชุมชนเรียนรู้ (พร้อมยก Case Support)
- 6) ลำตัวขวา หมายถึง ข้อเสนอแนะต่อผู้เกี่ยวข้อง ทั้ง มรภ. และชุมชนท้องถิ่น
- 7) ปีกขวาล่าง หมายถึง นวัตกรรม องค์ความรู้ ชุดความรู้ และอะไรดี ๆ ที่เกิดขึ้น ทั้งที่คาดคิดและไม่คาดคิด จากโครงการ

3.3.3 การประเมินผลโครงการ

รูปแบบการติดตามประเมินเพื่อเสริมพลังการวิจัยและพันธกิจสัมพันธ์มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์กับสังคม แบ่งออกเป็น 5 องค์ประกอบหลัก ที่เรียกด่วยย่อว่า CIPOO ดังนี้

- 1) ประเมินการออกแบบและกลไกดำเนินงานเชิงระบบแบบมีส่วนร่วมชุมชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมหาวิทยาลัย (Collaborative Program design Criteria : C)
- 2) ประเมินปัจจัยนำเข้า (Input evaluation : I) ได้แก่ แผนปฏิบัติงานของโครงการ หลักสูตรเสริมสมรรถนะและคู่มือ เครื่องมือที่เกี่ยวข้อง และระบบติดตามประเมิน (ทุกมิติ)
- 3) ประเมินกระบวนการ (Process evaluation : P) ได้แก่ ประเมินตามแนวประกันคุณภาพงานวิจัยแบบบูรณาการพันธกิจ ประเมินตามแผนและเกณฑ์กระบวนการครบมิติ และใช้ผลพิจารณาทบทวนพัฒนาต่อเนื่อง
- 4) ประเมินผลผลิต (Output evaluation : O) ได้แก่ ผลผลิตครบมิติ เช่น รูปธรรมผลงานการบริหารงานวิจัย ที่ปรึกษาวิชาการวิจัยเชิงพื้นที่ นักวิจัยเชิงพื้นที่ และนักจัดการข้อมูลเพื่อการวิจัยเชิงพื้นที่ เป็นต้น
- 5) ประเมินผลลัพธ์ (Outcome evaluation : O) ได้แก่ รูปธรรมงานในพื้นที่ (การขยายผลและนำไปใช้) และความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้อง

3.4 การวิเคราะห์ประมวลผลข้อมูล และประเมินติดตามโครงการ

3.4.1 สำหรับข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม และความพึงพอใจเพื่อวัดระดับการเปลี่ยนแปลงของผลโครงการที่มีต่อชุมชน โดยคณะผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้มาดำเนินการ ดังนี้

3.4.1.1 การตรวจสอบข้อมูล (Editing) โดยผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามและแยกแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ออก

3.4.1.2 การลงรหัส (Coding) นำแบบสอบถามที่ถูกต้องเรียบร้อยแล้วมาลงรหัสตามที่ได้กำหนดไว้

3.4.1.3 การประมวลข้อมูลที่ลงรหัสแล้ว โดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ คำนวณคะแนนและการแปรผลด้วยสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.4.2 สำหรับแบบสอบถามที่เป็นปลายเปิด ผู้วิจัยได้ใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

3.4.3 ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) ผู้วิจัยจะสัมภาษณ์กับผู้ให้ข้อมูลหลักเป็นรายบุคคลใช้คำถามปลายเปิดและให้ผู้ถูกสัมภาษณ์แสดงความคิดเห็น ผู้วิจัยสามารถทราบถึงความคิดเห็นหรือความรู้สึกในแง่มุมต่าง ๆ ที่อาจจะนอกเหนือจากการคาดคะเน การใช้คำถามปลายเปิดจะสามารถให้คำตอบได้กว้างและลึกกว่าการใช้คำถามแบบปลายปิด (สุภางค์ จันทวานิช, 2550)

บทที่ 4

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

งานวิจัยฉบับนี้เป็นงานวิจัยเกี่ยวกับ การบริหารจัดการขยะมูลฝอยอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่เทศบาลตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว โดยใช้เครื่องมือในการวิจัยชุมชนที่สำคัญ คือ ต้นไม้ปัญหา (problem tree) ซึ่งเป็นเครื่องมือกระตุ้นการมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาของตนเองในชุมชน นอกจากนั้น ยังใช้แบบสอบถามเพื่อประเมินความตระหนักรู้ของคนในชุมชนต่อการจัดการขยะของตนเองในระดับครัวเรือน จากสนทนากลุ่ม (focus group) ทำให้ทราบปัญหาที่ชุมชนเทศบาลตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว มองว่าเป็นปัญหาเร่งด่วน ควรที่จะได้รับการแก้ไข คือ ปัญหาเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน ดังนั้น คณะผู้วิจัย จึงนำประเด็นปัญหานี้มาวิเคราะห์ โดยมีการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมในส่วน of ข้อมูลด้านการจัดการขยะของเทศบาลตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ว่าแต่เดิมแล้วมีวิธีการจัดการขยะด้วยวิธีใด และมีโครงการหรือการหนุนและส่งเสริมให้ชุมชนจัดการขยะในชุมชนตนเองอย่างไร นอกจากนั้น คณะผู้วิจัยยังพยายามศึกษาการรับรู้ของคนในชุมชนระดับครัวเรือนว่ามีมุมมองต่อการจัดการขยะอย่างไร และสะท้อนออกมาในเชิงพฤติกรรมในการจัดการขยะอย่างไร นอกจาก ข้อมูลในเชิงการรับรู้แล้ว ยังเก็บข้อมูลปริมาณ และประเภทของขยะในระดับครัวเรือนว่าในแต่ละวันครัวเรือนทำให้เกิดปริมาณขยะจำนวนเท่าใด และจำแนกตามประเภทได้อย่างไรบ้าง ดังจะกล่าวในส่วนต่อไป

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 9 สถานภาพของผู้ให้ข้อมูลส่วนบุคคล

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	20	25.00
หญิง	60	75.00
รวม	80	100.00
อายุเฉลี่ย		
	55	
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	55	68.75
ปริญญาตรี	3	3.75
สูงกว่าปริญญาตรี	0	0.00
อื่น ๆ	22	27.50
รวม	80	100.00
อาชีพ		
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	6	7.50
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	0	0.00
พนักงานบริษัท/ลูกจ้าง	15	18.75
เกษตรกร/ชาวน/ชาวไร่	46	57.00
อื่นๆ โปรรถะบุ	13	16.25
รวม	80	100.00
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
ต่ำกว่า 5,000 บาท	65	81.25
5,000 – 10,000 บาท	15	18.75
10,001 บาทขึ้นไป		0.00
รวม	80	100.00
ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน		
น้อยกว่า 3 ปี	3	3.75
3-5 ปี	9	11.25
5 ปีขึ้นไป	68	85.00
รวม	80	100.00

จาก ตาราง 9 สถานภาพของผู้ให้ข้อมูลส่วนบุคคล พบว่าข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง สรุปได้ดังนี้ เพศ กลุ่มตัวอย่างของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 75.0 รองลงมาเป็นเพศชาย จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 25.0 อายุ กลุ่มตัวอย่างของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม ทั้งหมด 80 คน (ครัวเรือน) มี อายุเฉลี่ย 55 ปี

ระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 68.75 รองลงมามีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 11.0 และไม่มีผู้ตอบแบบสอบถามคนใดมีการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี

อาชีพ กลุ่มตัวอย่างของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร/ชาวสวน/ชาวไร่ จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 57.00 รองลงมา คือ ประกอบอาชีพ พนักงานบริษัท/ลูกจ้าง จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 18.75 และน้อยที่สุด คือ ไม่มีผู้ตอบแบบสอบถามท่านใดประกอบอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ

รายได้ต่อเดือน กลุ่มตัวอย่างของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน ต่ำกว่า 5,000 บาท จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 81.25 และรองลงมามีรายได้ระหว่าง 5,000-10,000 บาท จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 18.75

ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน กลุ่มตัวอย่างของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน 5 ปีขึ้นไป จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 85.00 รองลงมามีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน 3-5 ปี จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 11.25 และน้อยที่สุด คือ มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน น้อยกว่า 3 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 3.75

4.2 ผลการวิเคราะห์ระดับความตระหนักรู้ในการจัดการขยะ ของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม ในพื้นที่เทศบาลตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว

ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความตระหนักรู้ในการจัดการขยะ ของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามเทศบาลตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ในมิติ ด้านความรู้

ความตระหนักรู้ในการจัดการขยะ มิติด้านความรู้	n=80		ระดับ ความเห็น
	$\bar{X}$	S.D.	
1. การรักษาความสะอาดในชุมชนเป็นหน้าที่ของทุกคน	4.61	0.611	มากที่สุด
2. การทิ้งขยะลงถังเป็นหน้าที่ที่ทุกคนพึงปฏิบัติ	4.58	0.727	มากที่สุด
3. การจัดหาถังขยะเป็นหน้าที่ที่ทุกบ้านต้องจัดหาเอง	4.30	1.145	มากที่สุด
4. หากไม่มีถังขยะหน้าบ้าน สามารถนำขยะไปทิ้งในที่สาธารณะ ได้	3.11	1.797	ปานกลาง
5. หากไม่มีถังขยะ สามารถเก็บขยะไว้แล้วนำมาทิ้งเมื่อพบถัง ขยะ	4.36	1.148	มากที่สุด
6. การคัดแยกมูลฝอยทำให้ลดปริมาณขยะ	4.50	0.725	มากที่สุด
7. การทำความสะอาดหน้าบ้านเป็นหน้าที่ของตนเองไม่ใช่ หน้าที่ของหน่วยงานรัฐ	4.52	0.726	มากที่สุด
8. การทำความสะอาดในชุมชนเป็นหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ	3.45	1.145	มาก
รวม	4.18	1.088	มาก

จากตาราง 10 พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามในเทศบาลตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว มีความตระหนักรู้ในการจัดการขยะ มิติด้านความรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 ($\bar{X} = 4.18$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามมีความตระหนักรู้ในการจัดการขยะ มิติด้านความรู้ เรื่อง การรักษาความสะอาดในชุมชนเป็นหน้าที่ของทุกคน อยู่ในระดับ มากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.61 ($\bar{X} = 4.61$) รองลงมา คือ การทิ้งขยะลงถังเป็นหน้าที่ที่ทุกคนพึงปฏิบัติ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.58 ($\bar{X} = 4.58$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือ การทำความสะอาดในชุมชนเป็นหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.45 ($\bar{X} = 3.45$)

ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความตระหนักรู้ในการจัดการขยะของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามเทศบาลตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ในมิติด้านความคิด

ความตระหนักรู้ในการจัดการขยะ มิติด้านความคิด	n=80		ระดับความเห็น
	$\bar{X}$	S.D.	
9. การคัดแยกขยะมูลฝอยในชุมชนเป็นเรื่องที่ทุกคนต้องปฏิบัติ	4.62	0.612	มากที่สุด
10. หากชุมชนไม่ทำการคัดแยกขยะมูลฝอยจะทำให้หน่วยงานของรัฐต้องมีรายจ่ายเพิ่มขึ้น	4.01	1.291	มาก
11. ทิ้งขยะในที่สาธารณะ ถือว่าไม่เป็นความผิดเพราะหน่วยงานรัฐจะต้องรับผิดชอบเอง	3.62	1.131	มาก
12. การทิ้งขยะไม่เลือกที่ หากคนในชุมชนทิ้งคนละชิ้นจะทำให้ขยะเคลื่อนชุมชนได้	3.75	1.157	มาก
13. หากทุกคนทำความสะอาดหน้าบ้านและคัดแยกขยะมูลฝอยจะทำให้ชุมชนน่าอยู่มากขึ้น	4.50	0.545	มากที่สุด
14. การคัดแยกขยะก่อนทิ้งทำให้เสียเวลาโดยใช่เหตุ	2.26	1.252	น้อย
15. การคัดแยกมูลฝอยเป็นหน้าที่ของหน่วยงานรัฐ	2.31	1.345	น้อย
รวม	3.71	1.421	มาก

จากตาราง 11 พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามในเทศบาลตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว มีความตระหนักรู้ในการจัดการขยะ มิติด้านความคิด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.71 ($\bar{X} = 3.71$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามมีความตระหนักรู้ในการจัดการขยะ มิติด้านความคิดเรื่อง การคัดแยกขยะมูลฝอยในชุมชนเป็นเรื่องที่ทุกคนต้องปฏิบัติ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.62 ($\bar{X} = 4.62$) รองลงมา คือ หากทุกคนทำความสะอาดหน้าบ้านและคัดแยกขยะมูลฝอยจะทำให้ชุมชนน่าอยู่มากขึ้น อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.58 ($\bar{X} = 4.58$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือ การคัดแยกขยะก่อนทิ้งทำให้เสียเวลาโดยใช่เหตุอยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.26 ($\bar{X} = 2.26$)

ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความตระหนักรู้ในการจัดการขยะของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามเทศบาลตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ในมิติด้านลงมือทำ

ความตระหนักรู้ในการจัดการขยะ มิติด้านลงมือทำ	n=80		ระดับ ความเห็น
	$\bar{X}$	S.D.	
16. ปัจจุบันท่านทิ้งขยะลงที่จัดเก็บทุกครั้ง	4.57	0.727	มากที่สุด
17. ปัจจุบันท่านคัดแยกขยะก่อนทิ้งทุกครั้ง	4.15	1.085	มากที่สุด
18. ท่านจัดหาที่รองรับขยะบริเวณหน้าบ้านเอง	4.42	0.716	มากที่สุด
19. ท่านร่วมกิจกรรมที่หน่วยงานรัฐณรงค์เกี่ยวกับการคัดแยกขยะมูลฝอยทุกครั้ง	4.21	1.155	มากที่สุด
20. ท่านมีการคัดแยกขยะอันตรายทุกครั้ง	4.22	1.144	มากที่สุด
21. ขยะอินทรีย์นำมาทำปุ๋ยหมัก เพื่อลดค่าใช้จ่ายของครัวเรือน	4.00	1.300	มาก
22. ท่านมีการนำขยะรีไซเคิลกลับมาใช้ใหม่เป็นประจำ	3.47	1.669	มาก
23. ขยะที่มีค่า ท่านได้คัดแยกขยะและนำไปจำหน่ายทุกครั้ง	4.37	0.960	มากที่สุด
24. ในที่สาธารณะ ท่านได้ทิ้งขยะตามประเภทของถังที่หน่วยงานรัฐได้จัดเตรียมไว้ให้ทุกครั้ง	4.07	1.292	มาก
รวม	4.16	1.136	มาก

จากตาราง 12 พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามในเทศบาลตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว มีความตระหนักรู้ในการจัดการขยะ มิติด้านลงมือทำ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 ($\bar{X} = 4.16$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามมีความตระหนักรู้ในการจัดการขยะ มิติด้านลงมือทำ เรื่อง ปัจจุบันท่านทิ้งขยะลงที่จัดเก็บทุกครั้ง อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.57 ($\bar{X} = 4.57$) รองลงมา คือ ท่านจัดหาที่รองรับขยะบริเวณหน้าบ้านเองอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.42 ($\bar{X} = 4.42$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือ ท่านมีการนำขยะรีไซเคิลกลับมาใช้ใหม่เป็นประจำโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.47 ($\bar{X} = 3.47$)

ตอนที่ 3 ปริมาณขยะที่เกิดขึ้นในครัวเรือน

ตาราง 13 แสดงค่าเฉลี่ยปริมาณขยะที่เกิดขึ้นในครัวเรือนของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามที่ต้องกำจัดต่อ 1 วัน

ข้อที่	ประเภทขยะ	จำนวนขยะ โดยเฉลี่ย (ก.ก.)	จำนวนขยะ โดยเฉลี่ย (ชิ้น)
1	ขยะอินทรีย์ ได้แก่ เศษอาหาร เศษผัก ใบไม้	2.375	
2	ขยะรีไซเคิล		
	กระดาษ	2.75	
	พลาสติก		5.12
	ขวดแก้ว		4.325
	ขวดน้ำ		4.511
	อลูมิเนียม		4.0
	เหล็ก ทองแดง สังกะสี		4.4
3	ขยะทั่วไป ได้แก่ ถุงพลาสติก กล่องโฟม		5.15
4	ขยะอันตราย ได้แก่ กระจกสเปรย์ ขวดน้ำยาทำความสะอาด สะอาด กระจกสี ทินเนอร์ หลอดไฟ แบตเตอรี่โทรศัพท์ แบตเตอรี่รถยนต์ ถ่านไฟฉาย น้ำมันเครื่อง		3.0

จากตาราง 12 พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามในเทศบาลตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว มีปริมาณขยะที่เกิดขึ้นในครัวเรือนของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามที่ต้องกำจัดต่อ 1 วัน โดยแยก ขยะอินทรีย์ ได้แก่ เศษอาหาร เศษผัก ใบไม้ มีค่าเฉลี่ย ประมาณ 2.375 กิโลกรัมต่อวัน ขยะรีไซเคิล ประเภท กระดาษ มีค่าเฉลี่ยประมาณ 2.75 กิโลกรัมต่อวัน ส่วนขยะรีไซเคิล ประเภท พลาสติก ต้องกำจัดมากที่สุด โดยเฉลี่ยประมาณ 5.12 ชิ้นต่อวัน รองลงมา อลูมิเนียม ต้องกำจัดน้อยที่สุด 4.0 ขยะทั่วไป ได้แก่ ถุงพลาสติก กล่องโฟม ต้องกำจัดประมาณ 5.15 ชิ้นต่อวัน และ ขยะอันตราย ได้แก่ กระจกสเปรย์ ขวดน้ำยาทำความสะอาด กระจกสี ทินเนอร์ หลอดไฟ แบตเตอรี่โทรศัพท์ แบตเตอรี่รถยนต์ ถ่านไฟฉาย น้ำมันเครื่อง ต้องกำจัด ประมาณ 3.0 ชิ้น ต่อวัน

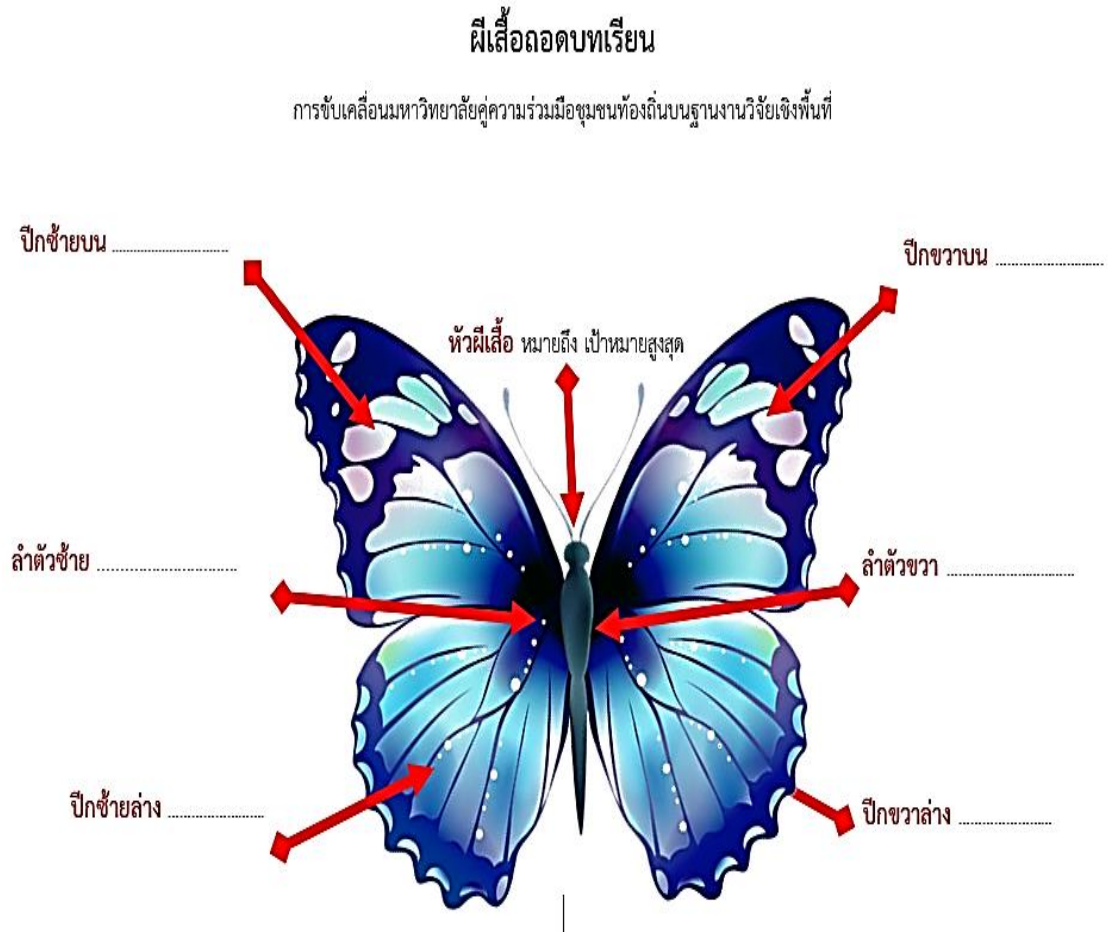
ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

จากการเก็บรวบรวมแบบสอบถามจากประชาชนผู้ตอบทำให้ได้ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

- 1.หน้าบ้าน มีถังขยะอยู่หน้าบ้าน บ้านละ 1 ใบ ควรเพิ่มถังขยะสำรองอีก บ้านละ 1 เป็น 2 ใบ
- 2.อยากให้หน่วยงานรัฐจัดการดูแลการทิ้งขยะหรือจัดเก็บไปทิ้ง อาทิตย์ละ 1-2 ครั้ง ไม่ใช่เดือนหรือสองเดือนมาเก็บไป
- 3.อยากให้หน่วยงานของรัฐจัดถังขยะส่งมอบเป็นสมบัติของหมู่บ้าน
- 4.การรณรงค์ ในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยมีน้อย มักปล่อยปละละเลย
- 5.การทิ้งขยะได้เป็นสัดส่วนส่วนที่ทำให้หมู่บ้านสะอาด ทำให้เป็นผลดีต่อหมู่บ้านและบ้านทุก

หลัง

4.3 การถอดบทเรียน กระบวนการทำงาน และผลงานของโครงการผ่าน “ผีเสื้อถอดบทเรียน”

แผนภาพ 3 ผีเสื้อถอดบทเรียน

4.3 ผีเสื้อถอดบทเรียน ประกอบด้วยรายละเอียด แต่ละส่วน ดังนี้

- 1) หัวผีเสื้อ หมายถึง เป้าหมายสูงสุดของโครงการ
- 2) ปีกซ้ายบน หมายถึง ระบบบริหารงานวิจัยก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงอะไรบ้าง หลังจากที่ชุมชนและทีมวิจัยและพื้นที่เทศบาลร่วมกันคิด และวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่กับโครงการงาน สสส.
- 3) ลำตัวซ้าย หมายถึง ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสาธารณะ
- 4) ปีกซ้ายล่าง หมายถึง กระบวนการในการทำงานวิจัยที่ใช้ในการทำงานของโครงการ (ในลักษณะ สร้างคน สร้างงาน สร้างเครือข่าย แบบบูรณาการพันธกิจสัมพันธ์กับชุมชน และภาคี)
- 5) ปีกขวาบน หมายถึง ผลการเปลี่ยนแปลง จากการสร้างคน สร้างงาน สร้างเครือข่าย ชุมชนเรียนรู้ (พร้อมยก Case Support)
- 6) ลำตัวขวา หมายถึง ข้อเสนอแนะต่อผู้เกี่ยวข้อง ทั้ง มรภ. และชุมชนท้องถิ่น
- 7) ปีกขวาล่าง หมายถึง นวัตกรรม องค์ความรู้ ชุดความรู้ และอะไรดี ๆ ที่เกิดขึ้น ทั้งที่คาดคิดและไม่คาดคิด จากโครงการ

ตาราง การถอดบทเรียน กระบวนการทำงาน และผลงานของโครงการผ่าน “ผีเสื้อถอดบทเรียน”

ผีเสื้อกิจกรรมโครงการ	
หัวผีเสื้อ	ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยอย่างยั่งยืน
ปีกซ้ายบน	มีการเปลี่ยนแปลงในรูปการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาท้องถิ่นมากขึ้น
ลำตัวซ้าย	จังหวัดควรมีแผนงานระยะสั้น และระยะยาว ในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นเพื่อให้เกิดความยั่งยืน และอาจขยายไปสู่มิติอื่น ๆ ด้วย และควรปรับปรุงตัวชี้วัดการดำเนินงานให้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ Sustainable Development Goals (SDGs) ของ UN
ปีกซ้ายล่าง	บูรณาการการเรียนการสอน การวิจัยเข้าด้วยกัน และจัดให้นักศึกษามีส่วนร่วม และประสบการณ์ตรงในการทำวิจัย และพัฒนาชุมชนท้องถิ่น
ปีกขวาบน	นักศึกษามีประสบการณ์ในการทำวิจัยชุมชน ชุมชนมีนักวิจัยเชิงพื้นที่ของตนเอง องค์ความรู้ของชุมชนได้รับการสังเคราะห์ถอดบทเรียน
ลำตัวขวา	ควรมีการจัดกิจกรรมสานสัมพันธ์ระหว่างเครือข่าย การถอดบทเรียนการทำงานร่วมกันด้วย และการขยายเครือข่ายจัดการขยะมูลฝอยระหว่างชุมชน หรือ อปท
ปีกขวาล่าง	ชุมชนมีแนวคิดร่วมกันในการจัดตั้งกองทุนมาบักกิจการจัดการขยะมูลฝอย และธรรมนูญการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน

4.4 ประเมินตนเองจากผลการดำเนินงาน โดยใช้รูปแบบ CIPPO แบบประเมินงานวิจัย พันธกิจสัมพันธ์ ที่พัฒนาโดย เครือข่าย มรภ.ร่วมกับ สกว.

รูปแบบการติดตามประเมินเพื่อเสริมพลังการวิจัยและพันธกิจสัมพันธ์มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์กับสังคม แบ่งออกเป็น 5 องค์ประกอบหลัก ที่เรียกตัวย่อว่า CIPPO ดังนี้

1) ประเมินการออกแบบและกลไกดำเนินงานเชิงระบบแบบมีส่วนร่วมชุมชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และมหาวิทยาลัย (Collaborative Program design Criteria : C)

2) ประเมินปัจจัยนำเข้า (Input evaluation : I) ได้แก่ แผนปฏิบัติงานของโครงการ หลักสูตร เสริมสมรรถนะและคู่มือ เครื่องมือที่เกี่ยวข้อง และระบบติดตามประเมิน (ทุกมิตี)

3) ประเมินกระบวนการ (Process evaluation : P) ได้แก่ ประเมินตามแนวประกันคุณภาพงานวิจัยแบบบูรณาการพันธกิจ ประเมินตามแผนและเกณฑ์กระบวนการครบมิติ และใช้ผลพิจารณา ทบทวนพัฒนาต่อเนื่อง

4) ประเมินผลผลิต (Output evaluation : O) ได้แก่ ผลผลิตครบมิติ เช่น รูปธรรมผลงานการบริหารงานวิจัย ที่ปรึกษาวิชาการวิจัยเชิงพื้นที่ นักวิจัยเชิงพื้นที่ และนักจัดการข้อมูลเพื่อการวิจัยเชิงพื้นที่ เป็นต้น

5) ประเมินผลลัพธ์ (Outcome evaluation : O) ได้แก่ รูปธรรมงานในพื้นที่ (การขยายผล และนำไปใช้) และความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้อง

มิติการประเมิน	ข้อค้นพบ	อย่างไร / หลักฐาน	ข้อสังเกตเพื่อการติดตามลงพื้นที่
ด้าน Collaborative Program; C (การออกดำเนินการมีส่วนร่วมชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมหาวิทยาลัย)			
- มีการออกแบบดำเนินงานและจัดทำแผนงานแบบมีส่วนร่วม ทั้งอปท. ชุมชน และโครงการ	☐ ไม่มี ☒ มี	คณะผู้วิจัยได้เข้าพบปลัดเทศบาลตำบลท่าเกษม เพื่อชี้แจงรายละเอียดของโครงการรวมถึงการร่วมชี้แจงแผนงานการวิจัยให้เทศบาลตำบลทราบ พร้อมทั้งได้ให้ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพิ่มเติม	
- มีการจัดการข้อมูลเพื่อใช้ในการทำแผนอย่างครอบคลุม	☐ ไม่มี ☒ มี	คณะผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของเทศบาลตำบลในมิติต่าง ๆ รวมถึงการทำ Focus group เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก ร่วมกับเทศบาลตำบล และพื้นที่เป้าหมายในการดำเนินการ บ้านหนองนกกระเรียน	
- จัดระบบการติดตามประเมินเพื่อใช้ในการยกระดับคุณภาพ ตั้งแต่ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง ระหว่างทีมงานและชุมชน	☒ ไม่มี ☐ มี	-	
ด้าน Input evaluation : I (ปัจจัยนำเข้า)			
-แผนปฏิบัติงานวิจัยเชิงพื้นที่	☐ ไม่มี ☒ มี	คณะผู้วิจัยได้มีการประชุมเพื่อกำหนดแผนการปฏิบัติงานวิจัยโดยระบุไว้ใน บทที่ 3 ของรายงานการวิจัย	
-ระบบการบริหารจัดการโครงการร่วมกับชุมชน	☐ ไม่มี ☒ มี	คณะผู้วิจัยได้ทำการกำหนดและคัดเลือกนักวิจัยท้องถิ่น คือ นายดนัย จำจด เป็นนักวิจัยท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วม	
-ระบบติดตามประเมินผลโครงการร่วมกับชุมชน	☒ ไม่มี ☐ มี	-	

มิตีการประเมิน	ข้อค้นพบ	อย่างไร / หลักฐาน	ข้อสังเกตเพื่อ การติดตามลง พื้นที่
-หลักสูตรเสริมสมรรถนะการวิจัยเชิงพื้นที่ และคู่มือ เครื่องมือที่เกี่ยวข้อง	☐ ไม่มี ☒ มี	ก่อนที่คณะผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยเครื่องมือวิจัยชุมชนนั้น จะมีการฝึกการใช้เครื่องมือร่วมกันก่อนลงพื้นที่จริง	
-ทุกมิติ	☐ ไม่มี ☐ มี		
ด้าน Process evaluation :P (ผลกระบวนการ)			
-ประสานความร่วมมือทั้งภายในและภาคีเครือข่าย	☐ ไม่มี ☒ มี	คณะผู้วิจัยได้ประสานเพื่อเข้าพบนายกเทศมนตรีและปลัดเทศบาลตำบลท่าเกษม และ หมู่บ้านเป้าหมาย และ รพ.สต. ท่าเกษม เพื่อขอข้อมูลและทำการวิจัยในพื้นที่	
-เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จัดการความรู้	☐ ไม่มี ☒ มี	หลังจากที่คณะผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยเครื่องมือวิจัยชุมชน ก็จะมีการสรุปข้อมูล และแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพิ่มเติม	
-เสริมสมรรถนะบุคลากรวิจัยครบมิติ	☐ ไม่มี ☒ มี	คณะนักวิจัยเข้าร่วมอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพนักวิจัยตามโครงการของ สสส. และสถาบันวิจัยและพัฒนาฯ	
-ตามแผนและเกณฑ์กระบวนการครบมิติ	☐ ไม่มี ☐ มี		
ด้าน Output evaluation :O (ประเมินผลผลิต)			
-ผลงานวิจัยในพื้นที่	☐ ไม่มี ☒ มี	เกิดนักวิจัยชุมชนที่มีศักยภาพและเกิดแนวทางการพัฒนาชุมชนร่วมกัน	
-องค์ความรู้จากการถอดบทเรียนและผลการสังเคราะห์งานวิจัยและพันธกิจสัมพันธ์โครงการกับสังคม	☐ ไม่มี ☒ มี	หลังจากเสร็จสิ้นโครงการ คณะผู้วิจัยได้ทำการประชุมสรุปผลการดำเนินงานเพื่อถอดบทเรียนการวิจัย	

มิติการประเมิน	ข้อค้นพบ	อย่างไร / หลักฐาน	ข้อสังเกตเพื่อการติดตามลงพื้นที่
-ชุดความรู้ คู่มือ เครื่องมือการเรียนรู้ เพื่อการพัฒนางานวิจัยเชิงพื้นที่	☐ ไม่มี ☒ มี	เครื่องมือการวิเคราะห์สภาพ ปัญหา สาเหตุ และผลกระทบ (Problem tree)	
-รูปแบบของผลงานทางวิชาการ เกี่ยวกับพันธกิจสัมพันธ์มหาวิทยาลัย กับสังคม/ เกิดที่ปรึกษา / นักวิจัย เชิงพื้นที่/นักจัดการข้อมูลเพื่อการ วิจัยเชิงพื้นที่	☐ ไม่มี ☒ มี	นักวิจัยพื้นที่ นายदनัย จำจด	
ด้าน Outcome evaluation :O (ประเมินผลลัพธ์)			
-รูปแบบผลงานในพื้นที่ (ขยายผล และนำไปใช้) ○ ระดับชุมชน / อำเภอ / จังหวัด	☒ ไม่มี ☐ มี		
-ความพึงพอใจผู้เกี่ยวข้อง	☒ ไม่มี ☐ มี		
ด้าน Impact			
	☒ ไม่มี ☐ มี		

บทที่ 5

สรุปผล และข้อเสนอแนะเพื่อนำไปสู่นโยบายสาธารณะ

5.1 สรุปผล และข้อเสนอแนะในการดำเนินงานเพื่อพัฒนางานวิจัยท้องถิ่นของพื้นที่ดำเนินการ

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม เพื่อวัดประเมินระดับ ความสำนึกของประชาชน ในเขตพื้นที่บริการเทศบาลตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว พบว่า กลุ่มตัวอย่างของ ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม ทั้งหมด 80 คน (ครัวเรือน) ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 60 คน คิดเป็น ร้อยละ 75.0 รองลงมาเป็นเพศชาย จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 25.0 อายุ กลุ่มตัวอย่างของประชาชน ผู้ตอบแบบสอบถาม ทั้งหมด 80 คน (ครัวเรือน) มี อายุเฉลี่ย 55 ปี ระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างของ ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 68.75 รองลงมามีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 11.0 และไม่มีผู้ตอบ แบบสอบถามคนใดมีการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี อาชีพ กลุ่มตัวอย่างของประชาชนผู้ตอบ แบบสอบถาม ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรกรรม/ชาวสวน/ชาวไร่ จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 57.00 รองลงมา คือ ประกอบอาชีพ พนักงานบริษัท/ลูกจ้าง จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 18.75 และ น้อยที่สุด คือ ไม่มีผู้ตอบแบบสอบถามท่านใดประกอบมีอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ รายได้ต่อเดือน กลุ่มตัวอย่างของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน ต่ำกว่า 5,000 บาท จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 81.25 และรองลงมามีรายได้ระหว่าง 5,000-10,000 บาท จำนวน 15คน คิดเป็น ร้อยละ 18.75 ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน กลุ่มตัวอย่างของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มี ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน 5 ปีขึ้นไป จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 85.00 รองลงมามีระยะเวลาที่ อาศัยอยู่ในชุมชน 3-5 ปี จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 11.25 และน้อยที่สุด คือ มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ ในชุมชน น้อยกว่า 3 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 3.75

ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามในเทศบาลตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว มีความตระหนักรู้ในการจัดการขยะ มิติด้านความรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 ($\bar{X} = 4.18$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามมีความตระหนักรู้ในการ จัดการขยะ มิติด้านความรู้ เรื่อง การรักษาความสะอาดในชุมชนเป็นหน้าที่ของทุกคน อยู่ใน ระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.61 ($\bar{X} = 4.61$) รองลงมา คือ การทิ้งขยะลงถังเป็นหน้าที่ที่ทุกคน พึงปฏิบัติ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.58 ($\bar{X} = 4.58$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือ การทำความสะอาดในชุมชนเป็นหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.45 ($\bar{X} = 3.45$)

ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามในเทศบาลตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว มีความตระหนักรู้ในการจัดการขยะ มิติด้านความคิด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.71 ($\bar{X} = 3.71$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามมีความตระหนักรู้ในการ จัดการขยะ มิติด้านความคิดเรื่อง การคัดแยกขยะมูลฝอยในชุมชนเป็นเรื่องที่ทุกคนต้องปฏิบัติ อยู่ใน

ระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.62 ($\bar{x} = 4.62$) รองลงมา คือ หากทุกคนทำความสะอาดหน้าบ้านและคัดแยกขยะมูลฝอยจะทำให้ชุมชนน่าอยู่มากขึ้น อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.58 ($\bar{x} = 4.58$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือ การคัดแยกขยะก่อนทิ้งทำให้เสียเวลาโดยใช้เหตุอยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.26 ($\bar{x} = 2.26$)

ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามในเทศบาลตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว มีความตระหนักรู้ในการจัดการขยะ มิติด้านลงมือทำ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 ($\bar{x} = 4.16$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามมีความตระหนักรู้ในการจัดการขยะ มิติด้านลงมือทำ เรื่อง ปัจจุบันท่านทิ้งขยะลงที่จัดเก็บทุกครั้ง อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.57 ($\bar{x} = 4.57$) รองลงมา คือ ท่านจัดหาที่รองรับขยะบริเวณหน้าบ้านเอง อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.42 ($\bar{x} = 4.42$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดคือ ท่านมีการนำขยะรีไซเคิลกลับมาใช้ใหม่เป็นประจำ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.47 ($\bar{x} = 3.47$)

ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามในเทศบาลตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ปริมาณขยะที่เกิดขึ้นในครัวเรือนของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามที่ต้องกำจัด ต่อ 1 วัน โดยแยก ขยะอินทรีย์ ได้แก่ เศษอาหาร เศษผัก ใบไม้ มีค่าเฉลี่ย ประมาณ 2.375 กิโลกรัม ต่อวัน ขยะรีไซเคิล ประเภท กระดาษ มีค่าเฉลี่ย ประมาณ 2.75 กิโลกรัม ต่อวัน ส่วนขยะรีไซเคิล ประเภทพลาสติก ต้องกำจัด มากที่สุด โดยเฉลี่ย ประมาณ 5.12 ชิ้น ต่อวัน รองลงมา อลูมิเนียม ต้องกำจัด น้อยที่สุด 4.0 ขยะทั่วไป ได้แก่ ถุงพลาสติก ก่อ้งโฟม ต้องกำจัด ประมาณ 5.15 ชิ้น ต่อวัน และ ขยะอันตราย ได้แก่ กระป๋องสเปรย์ ขวดน้ำยาทำความสะอาด กระป๋องสี ทินเนอร์ หลอดไฟ แบตเตอรี่โทรศัพท์ แบตเตอรี่รถยนต์ ถ่านไฟฉาย น้ำมันเครื่อง ต้องกำจัด ประมาณ 3.0 ชิ้น ต่อวัน

จากการเก็บรวบรวมแบบสอบถามจากประชาชนผู้ตอบทำให้ได้ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม คือ หน้าบ้านควรมีถังขยะอยู่หน้าบ้าน บ้านละ 1 ใบ ควรเพิ่มถังขยะสำรองอีก บ้านละ 1 เป็น 2 ใบ อยากให้หน่วยงานรัฐจัดการดูแลการทิ้งขยะหรือจัดเก็บไปทิ้ง อาทิตย์ละ 1-2 ครั้ง ไม่ใช่ เดือนหรือสองเดือนมาเก็บไป อยากให้หน่วยงานของรัฐจัดถังขยะยกให้ในหมู่บ้าน การรณรงค์ ในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยมีน้อย มักปล่อยปละละเลย และการทิ้งขยะได้เป็นสัดส่วนส่วนที่ทำให้หมู่บ้านสะอาด ทำให้เป็นผลดีต่อหมู่บ้านและบ้านทุกหลัง

5.2 ประเด็นที่สามารถพัฒนาสู่นโยบายสาธารณะ ระดับชุมชน/จังหวัด

ในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนสถาบันการศึกษาสามารถเข้าไปหนุนเสริมด้านการให้ องค์ความรู้การบริหารจัดการขยะมูลฝอยที่เป็นประโยชน์ต่อผู้นำชุมชน และประชาชนของชุมชนท้องถิ่นในพื้นที่ และองค์ความรู้ในการจัดตั้งกองทุนฅาปนกิจการจัดการขยะมูลฝอย และธรรมนูญการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน เป็นต้น เพื่อกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนมากขึ้น เป็นการสนับสนุนให้มีการบูรณาการการทำงานร่วมกันมากขึ้น และเป็นไปอย่างต่อเนื่อง การบริหารจัดการขยะมูลฝอยอย่างมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน ควรเชื่อมโยงการบริหารจัดการขยะเข้าไปเกี่ยวข้องกับเรื่องความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวัน ในด้านการบริหารจัดการขยะมีส่วนช่วยในการเพิ่มรายได้ หรือลดรายจ่าย

การคัดแยกขยะต้นทาง การคัดแยกขยะอันตราย(ขยะพิษ) และการทำน้ำหมักชีวภาพจากเศษอาหารในครัวเรือน (ขยะเปียก) และสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ผู้นำชุมชน ชาวบ้านและนักวิจัยมีแนวคิดร่วมกันของในการจัดตั้งกองทุนมาปนกิจการจัดการขยะมูลฝอย และ ธรรมนูญการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนเป็นอีกแนวทางหนึ่งในการบริหารจัดการขยะอย่างมีส่วนร่วมและยั่งยืน เนื่องจาก เป็นสิ่งที่ทำให้คนในชุมชนเล็งเห็นว่าความสำคัญของการบริหารจัดการขยะ และจะก่อให้เกิดความต่อเนื่องในการดำเนินงานภายในชุมชน

เอกสารอ้างอิง

- จรรยา ปานพรม. (2554). การมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอยของครัวเรือน : เทศบาลตำบลคลองจิก อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการสิ่งแวดล้อม, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- บัณฑิต เอื้อวัฒนานุกุล และไพฤทธิ์ สุขเกิด. (2544). รายงานการศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชน : กรณีศึกษา ศูนย์วัสดุรีไซเคิลชุมชน และธนาคารขยะ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร. นนทบุรี: สถาบันพระปกเกล้า.
- ปภาวรินทร์ นาจำปา. (2557). การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ อำเภอกลองใหญ่ จังหวัดตราด. วิทยานิพนธ์ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นัยนา เดชะ. (2557). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน ตำบลเสม็ด อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสิ่งแวดล้อม, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- มหคณาภรณ์ ชัยวีรกุล. (2556). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น : ขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองขลุง จังหวัดจันทบุรี. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- สมพันธ์ เตชะอิก, ธนากร มินสู และจตุพร พลพงษ์. (2560). คู่มือการพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลงชุมชน (ด้านการบริหารจัดการองค์กร การเงิน-บัญชีโปร่งใส และเกษตรคุณธรรม). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุนิรัตน์ ยั่งยืน, ธิดารัตน์ สมดี, จินดาวลัย วิบูลย์อุทัย และสวรรณค์ ธิติสุทธิ. (2556). งานวิจัยเรื่อง การวิจัยแบบมีส่วนร่วมในการจัดการธนาคารขยะของชุมชน บ้านหัวหนอง ตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- สุภางค์ จันทวานิช (2550) การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
ข้อมูล คณะวิจัย

ชื่อ-สกุล หัวหน้าโครงการ อาจารย์ ดร.มนัส สายเสมา	
โทรศัพท์ 084 879 8118	E-mail Address :- machismoth@hotmail.com
ชื่อ-สกุล นักวิจัยพื้นที่ นายดนัย จำจด	
โทรศัพท์ 081 653 5441	E-mail Address .....
ชื่อ-สกุล ผู้ร่วมวิจัย	
1.อาจารย์ ดร.พัฒนกร สอนไฉ	โทรศัพท์ 088 293 8448
2.อาจารย์ ดร.อมรรักษ์ สวนชุมพล	โทรศัพท์ 081 731 8710
3.อาจารย์ ดร.พรนภา เตียสุธิกุล	โทรศัพท์ 085 046 5139
4.ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาคริต ศรีทอง	โทรศัพท์ 082 456 4524
5.อาจารย์ รังสรรค์ สุคำภา	โทรศัพท์ 086 134 0001
ชื่อ-สกุล นักศึกษา ผู้ร่วมวิจัย	
1.นายศักดิ์สิทธิ์ชัย สิงห์ชัย	หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต
2.นางสาวบัณฑิตา บัวผัน	หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต

ภาคผนวก ข
ภาพกิจกรรม

เทศบาลตำบลท่าเกษม

นายวิบูลสุข ตัณจจักรวานนท์ ปลัดเทศบาลตำบลท่าเกษม

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ จังหวัดสระแก้ว

เทศบาลตำบลท่าเกษม

ศาลากลางบ้าน ชุมชนหัวกุญแจ

ผนวก ค
แบบสอบถาม
เรื่อง
การบริหารจัดการขยะมูลฝอยอย่างมีส่วนร่วมของชุมชน

โครงการวิจัยภายใต้ โครงการการวิจัยและพัฒนาสร้างพลังร่วม
ในการพัฒนาเป็นเมืองนำอยู่ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงอย่างยั่งยืน
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

แบบสอบถามเรื่อง

การบริหารจัดการขยะมูลฝอยอย่างมีส่วนร่วมของชุมชน

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามมีทั้งหมด 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจความตระหนักของประชาชนในการจัดการมูลฝอยชุมชน
โดยการคัดแยกขยะครัวเรือน

ตอนที่ 3 ปริมาณขยะที่เกิดขึ้นในครัวเรือนที่ต้องกำจัด ต่อ 1 วัน

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเติมข้อความหรือตัวเลขและใส่ ลงในช่อง ( ) หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง
เกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ ( ) ชาย ( ) หญิง
2. อายุ.....ปี
3. ระดับการศึกษา

( ) ต่ำกว่าปริญญาตรี	( ) ปริญญาตรี
( ) สูงกว่าปริญญาตรี	( ) อื่นๆ โปรดระบุ.....
4. อาชีพ

( ) ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	( ) ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ
( ) พนักงานบริษัท/ลูกจ้าง	( ) เกษตรกรรม/ชาวสวน/ชาวไร่
( ) อื่นๆ โปรดระบุ.....	
5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

( ) ต่ำกว่า 5,000 บาท	( ) 5,000 – 10,000 บาท
( ) 10,001 บาทขึ้นไป	
6. ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน

( ) น้อยกว่า 3 ปี	( ) 3-5 ปี
( ) 5 ปีขึ้นไป	

ตอนที่ 2 ความรู้ ความเข้าใจ ความตระหนักของประชาชนในการจัดการมูลฝอยชุมชนโดยการคัดแยกขยะครัวเรือน

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ( ) หน้าข้อความที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โดยกำหนดคำตอบเป็นคะแนน 5 ระดับ คือ

- 5 หมายถึงเห็นด้วยมากที่สุด
 4 หมายถึงเห็นด้วยมาก
 3 หมายถึงเห็นด้วยปานกลาง
 2 หมายถึงเห็นด้วยน้อย
 1 หมายถึงเห็นด้วยน้อยที่สุด

ประเด็นคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
ความรู้					
1. การรักษาความสะอาดในชุมชนเป็นหน้าที่ของทุกคน					
2. การทิ้งขยะลงถังเป็นหน้าที่ที่ทุกคนพึงปฏิบัติ					
3. การจัดหาถังขยะเป็นหน้าที่ที่ทุกบ้านต้องจัดหาเอง					
4. หากไม่มีถังขยะหน้าบ้าน สามารถนำขยะไปทิ้งในที่สาธารณะได้					
5. หากไม่มีถังขยะ สามารถเก็บขยะไว้แล้วนำมาทิ้งเมื่อพบถังขยะ					
6. การคัดแยกมูลฝอยทำให้ลดปริมาณขยะ					
7. การทำความสะอาดหน้าบ้านเป็นหน้าที่ของตนเองไม่ใช่หน้าที่ของหน่วยงานรัฐ					
8. การทำความสะอาดในชุมชนเป็นหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ					
ความคิด					
9. การคัดแยกขยะมูลฝอยในชุมชนเป็นเรื่องที่ทุกคนต้องปฏิบัติ					
10. หากชุมชนไม่ทำการคัดแยกขยะมูลฝอยจะทำให้หน่วยงานของรัฐต้องมีรายจ่ายเพิ่มขึ้น					
11. ทิ้งขยะในที่สาธารณะ ถือว่าไม่เป็นความผิดเพราะหน่วยงานรัฐจะต้องรับผิดชอบเอง					
12. การทิ้งขยะไม่เลือกที่ หากคนในชุมชนทิ้งคนละชิ้นจะทำให้ขยะเคลื่อนชุมชนได้					
13. หากทุกคนทำความสะอาดหน้าบ้านและคัดแยกขยะมูลฝอยจะทำให้ชุมชนน่าอยู่มากขึ้น					
14. การคัดแยกขยะก่อนทิ้งทำให้เสียเวลาโดยใช้เหตุ					
15. การคัดแยกมูลฝอยเป็นหน้าที่ของหน่วยงานรัฐ					

ประเด็นคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
ลงมือทำ					
16. ปัจจุบันท่านทิ้งขยะลงที่จัดเก็บทุกครั้ง					
17. ปัจจุบันท่านคัดแยกขยะก่อนทิ้งทุกครั้ง					
18. ท่านจัดหาที่รองรับขยะบริเวณหน้าบ้านเอง					
19. ท่านร่วมกิจกรรมที่หน่วยงานรัฐณรงค์เกี่ยวกับการคัดแยกขยะมูลฝอยทุกครั้ง					
20. ท่านมีการคัดแยกขยะอันตรายทุกครั้ง					
21. ขยะอินทรีย์นำมาทำปุ๋ยหมัก เพื่อลดค่าใช้จ่ายของครัวเรือน					
22. ท่านมีการนำขยะรีไซเคิลกลับมาใช้ใหม่เป็นประจำ					
23. ขยะที่มีค่า ท่านได้คัดแยกขยะและนำไปจำหน่ายทุกครั้ง					
24. ในที่สาธารณะ ท่านได้ทิ้งขยะตามประเภทของถังที่หน่วยงานรัฐได้จัดเตรียมไว้ให้ทุกครั้ง					

ตอนที่ 3 ปริมาณขยะที่เกิดขึ้นในครัวเรือนของท่านที่ต้องกำจัด ต่อ 1 วัน

1. ขยะอินทรีย์ ได้แก่ เศษอาหาร เศษผัก ใบไม้ จำนวน.....ก.ก ต่อ วัน
2. ขยะรีไซเคิล ได้แก่

กระดาษ จำนวน.....ก.ก.	พลาสติก จำนวน.....ชิ้น
ขวดแก้ว จำนวน.....ชิ้น	ขวดน้ำ จำนวน .....ชิ้น
อลูมิเนียม จำนวน.....ชิ้น	เหล็ก ทองแดง สังกะสี จำนวน.....ชิ้น
3. ขยะทั่วไป ได้แก่ ถูพลาสติก ก่อ้งโฟม จำนวน.....ชิ้น/ก.ก.ต่อ วัน
4. ขยะอันตราย ได้แก่ กระจกสเปร์ย ขวดน้ำยาทำความสะอาด กระจกสี ทินเนอร์ หลอดไฟ แบตเตอรี่ โทรศัพท์ แบตเตอรี่รถยนต์ ถ่านไฟฉาย น้ำมันเครื่อง จำนวน.....ชิ้น

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณทุกท่านที่ได้มีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล